INFORMACJA, al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, hol główny, tel.: 61 626 66 66; fax 61 626 67 44, e-mail: kancelaria@umww.pl

gen. Henryk Kowalówka

gen. Henryk Kowalówka

ps. „Sława”, „Skarb”, „Oset”, „Topola”, „Kosiarz”, „Dziedzic”, „Profesor”, „Zrąb”

05.01.1897 – 02.06.1944

Źródło zdjęcia: Muzeum Martyrologiczne w Żabikowie

Autor tekstu: Renata Wełniak, kustosz Muzeum Martyrologiczne w Żabikowie

Urodził się 5 stycznia 1897 r. w Brzezince pod Wadowicami, syn Franciszka i Marianny z d. Ciepła. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Jaśkowicach pod Krakowem. Następnie ukończył Seminarium Nauczycielskie w Krakowie.

Od 1913 r. był członkiem Związku Strzeleckiego. W 1914 r. wstąpił jako ochotnik do Legionów Józefa Piłsudskiego i służył w I Brygadzie. W 1916 r. został wcielony do armii austriackiej, a następnie wysłany na front włoski, gdzie został ranny. Po powrocie do kraju związał się z Polską Organizacją Wojskową. Brał udział w wojnie polsko - bolszewickiej, w trakcie której został ciężko ranny. Za odwagę i waleczność awansowano go do stopnia podporucznika i odznaczono Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari. W 1923 r. mianowany do rangi kapitana. Pełnił funkcję adiutanta dowódcy 25. pp w Piotrkowie Trybunalskim, a następnie I oficera sztabu w Częstochowie. 1 stycznia 1928 r. awansował do stopnia majora. W 1934 r. objął dowództwo 2. batalionu w Oświęcimiu, w 1938 r. zastępował dowódcę pułku piechoty w Katowicach. W okresie międzywojennym prowadził dość ożywioną działalność społeczną. Był opiekunem Zarządu Polskiego Białego Krzyża.

W 1939 r. został awansowany do stopnia podpułkownika. W czasie kampanii wrześniowej służył w 72. pułku piechoty. Uczestniczył w walkach granicznych na Górnym Śląsku. Unikając niewoli, przedostał się do Kielc, a później do Krakowa. Był współzałożycielem konspiracyjnej Organizacji Orła Białego, organizował Okręg Śląski Związku Walki Zbrojnej (ZWZ), następnie został Komendantem Okręgu Poznańskiego Armii Krajowej (AK). Jako tymczasową siedzibę okręgu wybrał Ostrów Wielkopolski. Kierował akcją scaleniową z Narodową Organizacją Wojskową (NOW) i Narodową Organizacją Bojową (NOB). Dzięki swojej energicznej pracy przyczynił się do rozbudowania struktur sztabowych i terytorialnych Okręgu Poznańskiego AK, a także sieci wywiadowczej i Kedywu. Henryk Kowalówka przygotował także plan działań operacyjnych Okręgu Poznańskiego w obliczu działań powstańczych. Wielokrotnie przemierzał podległy mu teren, by kontaktować się z inspektorami rejonowymi i komendantami obwodów. Aresztowany 22 stycznia 1944 r., był poddany brutalnemu śledztwu w siedzibie gestapo w byłym Domu Żołnierza w Poznaniu. Rozstrzelany został 2 czerwca 1944 r. na terenie

niemieckiego obozu karno - śledczego w Żabikowie. Pośmiertnie awansowany do stopnia generała brygady.

Projekt powstał we współpracy z oddziałem IPN Poznań oraz Muzeum Martyrologicznym w Żabikowie.

Dziękujemy za odwiedziny i zapraszamy ponownie